वति एकैकस्यैकैकमस्ति ॥१०॥ पालागलो नाम दूतः आपस्तम्बेन तु दूतविशेषपरत्वेन व्याख्यातः अध्वने स्वाहेति पालागलस्य गृहे जुहोत्यनृतदूतं ब्रुवतऽइति पालागलमनृतवादिनं दूतमिति ब्रुवते आचार्या इत्यर्थः । प्रहेयः राज्ञा प्रेष्यः प्रस्थापनीयः । तस्य दक्षिणेति उक्षणवेष्टितम् उक्षणशब्देन स्नाय्वभिधीयते उक्षविकारैः स्नायुभिः वेष्टितं स्यूतं धनुः । चर्ममया बाणवन्त इषुधयः । लोहितवर्ण उष्णीषः शिरोवेष्टनम् ॥११॥ परिवृत्तिगृहे । परिवृत्तिशब्दस्यार्थमाह या वाऽइति अपुत्रा राजपत्नी केवलं भोगार्था परिवृत्तिः (!) । स जुहोतीति जुहोतिचोदितत्वात्स्वाहाकारप्रदानवाच्चायं होमो दर्विहोमः । परिमूर्णी मुर्छी मोहसमुच्छ्राययोः अस्मात्क्तिनि राल्लोप इति (पा° ६. ४. २१.) छस्य लोपे निष्ठानत्वे च कृते रूपम् परिमूर्णा अक्षमा पर्यारिणी परित आर्तिमती व्याधिगृहीता केनचिदङ्गेनापहता वा कृष्णा गौर्दक्षिणा । इष्यन्ते तां परिवृक्तिमाह (!) वदेत् अद्य इदानीमितः परं मे मम ईशायां स्वाम्ये मा वात्सीः मद्भोग्या मा भूरित्यर्थः ॥१३॥१॥३॥

रत्नहविषामुपरि स्वगृहे सौमारुद्रयागः कर्तव्यः । शृतः पक्वः ॥१॥ आसुरोऽसुरपुत्रः । विव्याधाक्षादितवान् । अयज्ञार्हान्सेनान्यादीन् । तमो वा कर्तृ एनं सुन्वन्तं प्रविशति । वदित्येकपर्यायः एकदा शूद्रान् सेनान्यादीन् वदेकदा यान्कांश्चन गोविकर्तादीन्हीनजातीनपि । ततः पापलेशासंस्पृष्टः सन्दीक्षते दीक्षार्हो भवति ॥२॥ प्रसङ्गात्फलान्तरायास्य होमस्य बाह्यप्रयोगं दर्शयति स हैतेनेति । अपिर्भिन्नक्रमः सोऽपि एतेन सौमारौद्रेण यजेत सः कः यः पुरुषो यशसे यशसः प्राप्तये अलं सन् समर्थो योग्यो भवन्नपि अयशः (!) कीर्तिरहितो भवति । यक्शब्दार्थं विशिनष्टि यो वाऽअनूचान इति साङ्गवेदाध्यायी अनूचानः स यशसे अलं योग्यो भवन्नपि अयशो यशोरहितो भवति यस्तु यशोरहितः स तमसा प्रावृतः तस्यैतेन हविषा सोमारुद्रौ कीर्त्यभावरूपं तमोऽपहत्य कीर्तिमन्तं कुरुतः स यजमानः अयशोरूपतमसा वियुक्तः सन् ज्योतिरात्मको भूत्वा श्रिया सम्पदा यशसा चोपलक्षितो भवति ॥३॥ दीक्षते दीक्षां कर्तुमर्हति ॥४॥ स्वयंप्रशीर्णा स्वयमेव भग्ना । मित्रसम्बन्धिचरुपाकार्थं पात्रम् ॥५॥ पयः आतच्य आतञ्चनद्रव्येण दधि कृत्वा विनाटे चर्ममये पात्रे दृतौ आसिच्य रथमश्वैः संयोज्य दधिपूर्णं विनाटं रथे सम्बध्य देदीयितवै रथधावनाय आह नियुञ्जीत दीतेर्वा गतिकर्मणो यङ्लुगन्तात्कृत्यार्थे तवैप्रत्ययः । स्वयमुदितं मथनमन्तरेण निष्पन्नं नवनीतम् तदेव स्वयमेव विलीनं सदाज्यं भवति ॥६॥ अणीयांसः अणुतराः परिभिन्नाश्छिन्नाग्रास्तण्डुलाः अपरिभिन्नाः अछिन्नाग्राः अचूर्णीकृताः ॥७॥ बार्हस्पत्यं चरुमधिश्रित्य अग्निमध्ये स्थाल्यामधिश्रितायां बृहस्पत्यर्थांस्तण्डुलानोप्य तं चरुमश्वत्थशाखानिर्मितेन मैत्रेण पात्रेणापिदध्यात् तत्तस्मिन्पात्रे स्वयमुत्पन्नमाज्यमानयति आसिञ्चेत् तत्र स्थविष्ठानपरिभिन्नान्मैत्रांस्तण्डुलानावपेत् स एव मैत्रश्चरुरूष्मणैव अप्यते पच्यते । अग्निना पक्वो वरुणयो दाहप्रयुक्तहिंसासम्बन्धात् । उभयोश्चर्वोः दधिपयसोर्दार्शिकयोरिव एकैकस्माद्द्विर्द्विरवद्यन् जुह्वां सहावदानं कुर्वन् मित्राबृहस्पतिभ्यामनुब्रूहीत्येवं संस्तुत्यानुवाक्याप्रैषं (संयुत्या° Cod.) ब्रूयात् एवं यजेति याज्याप्रैषेऽपि वषट्कृते सहैव प्रक्षेपः ॥८॥२॥३॥

एवं पवित्राख्यात्प्रथमसोमयागादनन्तरभावीन्यानुमतादीनीष्टिदर्विहोमात्मकानि संवत्सरपर्यन्तमनुष्ठेयानि कर्माण्यनुक्रान्तानि । अथ द्वितीयस्याभिषेचनीयाख्यस्य सोमयागस्य प्रयोगो